

Κέντρο Ανάπτυξης Εκπαιδευτικής Πολιτικής της ΓΣΕΕ

Γραμματεία Καταναλωτικού Κινήματος της ΓΣΕΕ



Εκπαιδευτικά προγράμματα της ΓΣΕΕ
για την ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗ και την ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ



Κοινωνική Οικονομία

Βιβλίο δραστηριοτήτων



Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο



ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης



Αθήνα
2012

Πράξη

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ ΤΟΥ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ

Άξονες Προτεραιότητας: 7 και 8

Υποέργο 1ο

Συνδικαλιστική Εκπαίδευση, Προγράμματα για την Κοινωνική Οικονομία και τα Δικαιώματα του Καταναλωτή, Εσωτερική Αξιολόγηση Πράξης, Νέο Εκπαιδευτικό Υλικό

Ενέργεια 8η

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Πηγές – Κείμενα (Εκπαιδευτικών Ταινιών και Παρουσιάσεων)

- Νίκος Μουζέλης, Ομ. Καθηγητής Κοινωνιολογίας London School of Economics (Ταινοθήκη της Εργασίας, αρ.25)
- Κώστας Λαμπρόπουλος, Οικονομολόγος Δρ
- Η Κοινωνική Οικονομία στην Ευρωπαϊκή Ένωση, σύνοψη έκθεσης που εκπονήθηκε για την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή από το CIRIEC (Διεθνές Κέντρο Έρευνας και Πληροφόρησης για το Δημόσιο Τομέα και την Κοινωνική και Συνεργατική Οικονομία)
- ΔΙΚΤΥΟ ΚΑΠΠΑ “Συμμετοχικές επιχειρήσεις – Η αυτοάμυνα της κοινωνίας”, 2009, www.diktio-kapa.dos.gr
- CIRIEC “The Social Economy in the European Union”, No CESE/COMM/05/2005 The European Economic and Social Committee (EESC)
- Δημήτρης Ζιώμας, Ερευνητή Εθνικού Κέντρου Κοινωνικών Ερευνών, www.eetea.gr
- Βανέσα Κριασιώτη Επιστημονική Συνεργάτις ΙΝΕ/ΓΣΕΕ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ, Τεύχος 126, 2006 www.inegsee.gr
- Αλέξανδρος Αφουξενίδης Ένωση Πολιτών για την ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ , e-Κοινωνία Πολιτών, Τεύχος 10, 2004 www.koinoniapoliton.gr
- Ελληνικό Δίκτυο για την Εταιρική Κοινωνική Ευθύνη, www.eke.gr
- Αναπτυξιακή Σύμπραξη ΚΟΙΝΩΝ –ΟΙΚΟ «Επισκόπηση θεσμικού πλαισίου και των δομών υποστήριξης της κοινωνικής οικονομίας στην Ε.Ε.», 2006
- Αναπτυξιακή Σύμπραξη ΚΟΙΝΩΝ –ΟΙΚΟ «Εγχειρίδιο σχεδιασμού των λειτουργικών και των τεχνικών προδιαγραφών του ενεργού παρατηρητηρίου για την κοινωνική οικονομία στην Ελλάδα.»
- www.geocities.com/sinergatismos/Mondragon.html

Έρευνα – Αναζήτηση, μελέτη και μετάφραση πηγών

- ο Γιώτα Καραθανάση, Πολιτικός επιστήμων Msc Διεθνών Σχέσεων ΠΑ.ΠΕΙ, στέλεχος ΚΑΝΕΠ/ΓΣΕΕ
- ο Ιωάννα Μαμούχα, Οικονομολόγος MSc Διοίκηση Ανθρώπινου Δυναμικού ΟΠΑ, στέλεχος ΚΑΝΕΠ/ΓΣΕΕ

Οργάνωση της ύλης - Διαμόρφωση δομής εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων

- ο Νίκος Παίζης, Μαθηματικός – Ερευνητής, Επιστημονικός Σύμβουλος ΚΑΝΕΠ/ΓΣΕΕ,
- ο Ιωάννα Μαμούχα, Οικονομολόγος MSc Διοίκηση Ανθρώπινου Δυναμικού ΟΠΑ, στέλεχος ΚΑΝΕΠ/ΓΣΕΕ
- ο Γιώτα Καραθανάση, Πολιτικός επιστήμων Msc Διεθνών Σχέσεων ΠΑ.ΠΕΙ, στέλεχος ΚΑΝΕΠ/ΓΣΕΕ

Επιμέλεια περιεχομένου εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων

- ο Νίκος Παίζης, Μαθηματικός – Ερευνητής, Επιστημονικός Σύμβουλος ΚΑΝΕΠ/ΓΣΕΕ,
- ο Ιωάννα Μαμούχα, Οικονομολόγος MSc Διοίκηση Ανθρώπινου Δυναμικού ΟΠΑ, στέλεχος ΚΑΝΕΠ/ΓΣΕΕ

Επεξεργασία και μορφοποίηση φύλλων εργασίας – Ψηφιοποίηση εκπαιδευτικού υλικού

- ο Νίκος Παίζης, Μαθηματικός – Ερευνητής, Επιστημονικός Σύμβουλος ΚΑΝΕΠ/ΓΣΕΕ,
- ο Ιωάννα Μαμούχα, Οικονομολόγος MSc Διοίκηση Ανθρώπινου Δυναμικού ΟΠΑ, στέλεχος ΚΑΝΕΠ/ΓΣΕΕ

Δημοσιοποίηση

ΑΘΗΝΑ, ΜΑΪΟΣ 2012

ISBN: 978-960-99478-9-3

Copyright: **ΚΕΝΤΡΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ** της Γ.Σ.Ε.Ε. (ΚΑΝΕΠ/ΓΣΕΕ)

Διεύθυνση: 3^{ης} Σεπτεμβρίου 36, 10432 Αθήνα

Τηλ.: 210 5218700, Fax: 210 5218754

Email: kanep@otenet.gr, Ιστότοπος: www.kanep-gsee.gr

Παραγωγή - Εκτύπωση

ΚΑΜΠΥΛΗ Adv. Διεύθυνση: Αντιγόνης 60, Αθήνα

Τηλ.: 210 5156820, Fax: 210 5156811

Κοινωνική Οικονομία

Βιβλίο Δραστηριοτήτων

Όνοματεπώνυμο εκπαιδευόμενου / -ης :

.....



ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εισαγωγικά:

Η σημασία και η λειτουργία του προγράμματος σελ. **7**

Μέρος Α:

Συνοπτική περιγραφή των εκπαιδευτικών συναντήσεων σελ. **10**

Μέρος Β: Οι εκπαιδευτικές συναντήσεις

1^η Συνάντηση: Το αναπτυξιακό μοντέλο σελ. **15**

2^η Συνάντηση: Βασικές Έννοιες σελ. **35**

3^η Συνάντηση: Ιστορική αναδρομή σελ. **81**

4^η Συνάντηση: Από τη θεωρία στην πράξη σελ. **125**

5^η Συνάντηση: Οικονομική κρίση και Κοινωνική Οικονομία σελ. **153**

6^η Συνάντηση: Αξιοπρεπής εργασία για όλους..... σελ. **195**



Εισαγωγικά

Το εκπαιδευτικό πρόγραμμα **Κοινωνική Οικονομία** αποτελεί το ενδιάμεσο πρόγραμμα των **Προγραμμάτων για την Κοινωνική Οικονομία και τα Δικαιώματα του Καταναλωτή της ΓΣΕΕ**, που ευαισθητοποιεί και εξοικειώνει τα στελέχη των Εργατικών Κέντρων της χώρας με το νομοθετικό πλαίσιο, την ιστορική αναδρομή και τις θεωρητικές προσεγγίσεις που αφορούν τον Τρίτο Τομέα της οικονομίας και την Κοινωνική Οικονομία.

Σκοπός του προγράμματος είναι η γνωριμία των εργαζομένων, των μελών και των στελεχών του συνδικαλιστικού κινήματος, με **μαθησιακά αντικείμενα** που κρίνονται πλέον απαραίτητα για **την ανάπτυξη του καταναλωτικού και συνεργατικού/συνεταιριστικού κινήματος στη χώρα μας**, αλλά και η προετοιμασία τους για να παρακολουθήσουν το επόμενο εκπαιδευτικό πρόγραμμα, που αναφέρεται στην **Διοίκηση των Κοινωνικών Φορέων**.

Στόχος του προγράμματος για τους εργαζόμενους, τα μέλη και τα στελέχη του συνδικαλιστικού κινήματος της χώρας μας είναι:

- να γνωρίσουν, σε εισαγωγική μορφή, **μαθησιακά αντικείμενα** που αφορούν τις αρχές, τους σκοπούς και την ιστορική και θεωρητική προσέγγιση των κοινωνικών φορέων και επιχειρήσεων.
- να αποκτήσουν **βασικές δεξιότητες** ανάλυσης και σύνταξης κειμένου, χειρισμού αριθμητικών θάσεων δεδομένων, στρατηγικού σχεδιασμού και λήψης αποφάσεων.
- να αποκτήσουν ουσιαστικές **ικανότητες, στάσεις και αξίες** που κρίνονται απαραίτητες για την αναβάθμιση της συνδικαλιστικής δράσης στο σύγχρονο οικονομικο-κοινωνικό περιβάλλον και στηρίζονται στην αξιοποίηση της Δυναμικής της Ομάδας, των τεχνικών επικοινωνίας και διαπραγμάτευσης και κυρίως στη συλλογική έκφραση και δράση.

Ο/η εκπαιδευόμενος/η με την αποφοίτησή του από το εκπαιδευτικό πρόγραμμα, θα έχει :

- σχηματίσει και μελετήσει μια σημαντική συλλογή κειμένων και πηγών σε βασικά μαθησιακά αντικείμενα της Κοινωνικής Οικονομίας.
- σχηματίσει το προσωπικό του αρχείο ατομικών και ομαδικών εργασιών που αποτυπώνουν τη διαδρομή του στην εκπαιδευτική διαδικασία,

Οι εκπαιδευόμενοι στο πρόγραμμα «**Κοινωνική Οικονομία**» **αξιολογούνται** συνολικά και με την **επιτυχημένη** (αξιολόγηση γνώσεων και δεξιοτήτων) και **επαρκή** (παρουσία) **φοίτησή τους** αποκτούν σχετικό **Πιστοποιητικό Εκπαίδευσης** της Δια Βίου Μάθησης.



Μέρος Α

**ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΩΝ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΩΝ**



Συνάντηση

1η

Το αναπτυξιακό μοντέλο

Δραστηριότητες

- 1η. Γνωριμία και συνεργασία των μελών της ομάδας.
- 2η. Εκπαιδευτική ταινία «Το νησί των λουλουδιών» (Βραζιλία).
- 3η. Ταινιοθήκη της Εργασίας «Νίκος Μουζέλης, Παγκοσμιοποίηση - Μύθος & πραγματικότητα».
- 4η. Ισόρροπη ανάπτυξη – Χαμηλή ανεργία – Δυνατό κοινωνικό κράτος (εργασία σε ομάδες).

Συνάντηση

2η

Βασικές Έννοιες

Δραστηριότητες

- 5η. «Βασικές οικονομικές έννοιες» (θεωρητική προσέγγιση).
- 6η. «Ο τρίτος τομέας» (θεωρητική προσέγγιση).
- 7η. Κοινωνική Επιχείρηση – Κοινωνική Οικονομία (εργασία σε ομάδες).
- 8η. Ταινιοθήκη της Εργασίας «Κωνσταντίνος Λαμπρόπουλος, Κοινωνική Οικονομία» (μέρος 4^ο).
- 9η. «Μοντέλα Κοινωνικής Οικονομίας» (θεωρητική προσέγγιση).

Συνάντηση

3η

Ιστορική αναδρομή

Δραστηριότητες

- 10η. «Φορείς Κοινωνικής Οικονομίας» (θεωρητική προσέγγιση).
- 11η. Μελέτη στατιστικών στοιχείων (ατομική εργασία).
- 12η. Ταινιοθήκη της Εργασίας «Λεωνίδα Μαρούδας, Η κοινή συντροφία των Αμπελακίων».
- 13η. Ιστορικά παραδείγματα (μελέτη πηγών).
- 14η. Ταινιοθήκη της Εργασίας «Κωνσταντίνος Λαμπρόπουλος, Κοινωνική Οικονομία» (μέρος 2^ο).



Συνάντηση
4η

Από τη θεωρία στην πράξη

Δραστηριότητες

- 15η. «Συνεταιρισμός MONDRAGON» (μελέτη περίπτωσης).
- 16η. Τράπεζα των φτωχών, Οδός Δωδεκανήσου (μελέτη πηγών στην ολομέλεια).
- 17η. «FAIR TRADE - Θεμιτό και αλληλέγγυο εμπόριο» (θεωρητική παρουσίαση και εργασία).
- 18η. Εκπαιδευτική ταινία «Το ξυπόλητο κίνημα» (Ινδία).

Συνάντηση
5η

Οικονομική κρίση και Κοινωνική Οικονομία

Δραστηριότητες

- 19η. Ανθεκτικότητα κοινωνικών φορέων στην κρίση (εργασία σε ομάδες).
- 20η. Ταινιοθήκη της Εργασίας «Λουκάς Μπρέχας, Ανθεκτικότητα των συνεταιρισμών στην κρίση».
- 21η. Εκπαιδευτική ταινία «Διεθνές συνεταιριστικό κίνημα και παγκόσμια κρίση» (ΗΠΑ).
- 22η. Τάσεις και προοπτικές της Κοινωνικής Οικονομίας στην Ελλάδα (εργασία σε ομάδες).
- 23η. Ταινιοθήκη της Εργασίας «Κωνσταντίνος Λαμπρόπουλος, Κοινωνική Οικονομία» (μέρος 3ο).
- 24η. Ταινιοθήκη της Εργασίας «Κωνσταντίνος Λαμπρόπουλος, Κοινωνική Οικονομία» (μέρος 5ο).

Συνάντηση
6η

Αξιοπρεπής εργασία για όλους

Δραστηριότητες

- 25η. Ταινιοθήκη της Εργασίας «Άγγελος Ντόβας, Σύλλογος Κοινωνικής Οικονομίας & Κατανάλωσης (ΣΚΟΚ) της ΓΣΕΕ».
- 26η. Καταστατικές αρχές του ΣΚΟΚ (ατομική εργασία).
- 27η. Εκπαιδευτική ταινία «THE TAKE» (απόσπασμα).
- 28η. Εκπαιδευτική ταινία «Αξιοπρεπής εργασία για όλους» (ILO).
- 29η. Αξιολόγηση των εκπαιδευτικών υπηρεσιών του προγράμματος.



Γραμματεία Καταναλωτικού Κινήματος
ΓΣΕΕ

Φωτογραφία Εξώφυλλου
iStockphoto, συνεργάτης Microsoft στη διεύθυνση
<http://office.microsoft.com/el-gr/images/MP900433168.aspx>



Κέντρο Ανάπτυξης
Εκπαιδευτικής Πολιτικής
της ΓΣΕΕ

978-960-99478-9-3

3^{ης} Σεπτεμβρίου 36, 10432 ΑΘΗΝΑ
Τηλέφωνο: 210 – 52 18 700, Φαξ: 210 – 52 18 754
Email: kanep@otenet.gr
Ιστοσελίδα: www.kanep-gsee.gr



Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο



ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

